

ئەگەر يەكىكتان ويستى بچىتە سەر جىڭاكەى؛ با جىڭاكەى بته كىنىت بە چەمكىتكى كراسەكەى چونكە نازانىت لە پاش خۆى چى هاتووهتە نىيۇ جىڭاكەى

لە ئەبى ھورەيرەوە -بەزاي خواى لېپىت- كە پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- دەفرمۇيت: «ئەگەر يەكىكتان ويستى بچىتە سەر جىڭاكەى؛ با جىڭاكەى بته كىنىت بە چەمكىتكى كراسەكەى چونكە نازانىت لە پاش خۆى چى هاتووهتە نىيۇ جىڭاكەى، وياشان بلىت: (باسمك ربى وضعت جنبي، وبك أرفعه، إن أمسكت نفسى فارحمنا، وإن أرسلتها، فاحفظها بما تحفظ به عبادك الصالحين)». * (واته: پەروەردگارم بە ناوى تو لاتەنىشتم دادەنیم، و بەناوى تو بەرزى دەكەمەوە، ئەگەر گيانى منت گرتەوە لە لاي خوت -بِرَوْحَمَتْ كىيشا-؛ ئەوا بِرَحْمَى پىيىكە، (وئەگەر بەرىشىت دا -بِرَوْحَمَتْ نەكىيشا-؛ ئەوا بىيارىزە بەھۆى بەندە چاکە كاتنى پى دەپارىزىت

[صەھىخە] [بۇخارى و مۇسلىم ھاۋران لەسەرى]

مانانى ئەم فەرمۇدەيە سەبارەت بە ىرۇونكردنەوە زىكىرەكانى خەوتىنە، ئەمېش ئەو ساتەيە كە مرۆڤ بِرَوْحَى بە پەروەردگارى دەسىپىرىت لە ساتىكدا كە ھىچ ھىز وتوانايەكى نىيە بۇ پاراستنى، بۆيە دەسىپىرىت بە پەروەردگارى بۇئەوەي بىيارىزىت بە ئەۋىپەرەي تەوهەكول ويشت بەستن بە خواى گەورە، زانىيان دەلىن: وحىكمەت ودانايى زىكىر ونزاکىردىن لە كاتى خەوتىن وەھستان لە خەو ئەوەيە كە مرۆڤ كۆتا كرددەوە كانى (لە كاتى خەوتىدا) پەرسن ويادى خواى گەورە بىت، وسەرەتاي كرددەوە كانى (لە كاتى ھەستان لە خەودا) بە ھەمان شىۋو، لەم فەرمۇدەيە پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم- سونەتهكانى خەوتىن وەھستان لە خەومان بۇ ىرۇوندرە كاتەوە لە ىرۇانگەي زىكىركردىن ونزا وكرددەوە كانەوە، سەرەتا رېتەنۈمىنەمان دەكەت بۇ كرددەوە، فەرمۇوى: (ئەگەر يەكىكتان ويستى بچىتە سەر جىڭاكەى؛ با جىڭاكەى بته كىنىت): چونكە عمرەب جىڭاكانىيان وەكۇ خۆى جىنى دەھىشىت ولهەوەيە لە پاش جىھىشىتى مىررووى زىيانىخىش بچىتە نىيۇ جىڭاكەوە، يان بە توز و خۆل پىس بىت؛ بۆيە پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- فەرمانىكىردى بە تەكاندىنى پىش ئەوەيە مرۆڤ لە نىيۇ جىڭاكەى بخەوبىت، پاشان كەرەستەيەك لە كەرەستەكانى تەكاندىن وياكىردنەوەي باسکردى دەكىرىت شىتى ترىش بەكاربەتىندرىت، فەرمۇوى: (بە چەمكىتكى كراسەكەى): واتا بە گۆشەيەكى ئەو جلهى لەبەرىدايە بەتايىبەت لە بەشى خوارەوەي لاشە لە ناوهەوە، چونكە ئاسانترە بۇ تەكاندىن وەھرەوەها ىرۇوكەشى جلهكە پىس نابىت بە توز و خۆل وشىتى تر، وعمرەب زۆرجار لەو كاتەدا دوو جلىان لەبەردا بۇو (إزار) لە بەشى نىوهى خوارەوەي لاشە لەبەر دەكىرىت، و(رداء) كە لە بەشى نىوهى سەرەوەي لاشە لەبەر دەكىرىت، بەلام گرنگ ئەوەيە مرۆڤ جىڭاكەى بته كىنىت ئىتىر ھەرجلەكى لەبەردا بىت (يەك پارچە بىت يان زىاتر) وېھەر شىۋو وکەرەستەيەكى تر بىت، پاشان پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- ھۆكاري ئەم تەكاندىن وياكىردنەوەي باسکردى، فەرمۇوى: (چونكە نازانىت لە پاش خۆى چى هاتووهتە نىيۇ جىڭاكەى): ئەمەمېش بەلگەيە لەسەر جەختىردنەوەي شەرىعەتى ئىسلام لەسەر پاراستنى لاشەي مروقەكان، چونكە لاشە كان بىنچىنهن بۇ سەرخىستى ئايىن وجىئەجىنەرنى فەرمانەكانى شەرىعەت، ولىرىدا سونەتى كرددەوەي (السُّنَّة الْفُعْلَى) تەواو بۇو لەگەل ىرۇونكردنەوەي ھۆكارەكەي. دووھم: سونەتى وتهىي (السُّنَّة الْقُولِيَّة): پاشان پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- فەرمۇوى: (باسمك ربى: پەروەردگارم بە ناوى تو): بەناوى خواى گەورە بەرز وەزىن ئەم لاشە سىست وماندووھ لەسەر ئەم جىڭاكەيە دادەنیم، وئەمېش بەلگەيە بۇئەوەي سونەتە مرۆڤ لە ھەموو كاتىكدا زىكىر ويادى پەروەردگارى بىكەت. پاشان دەلىت: (وضعت جنبي، وبك أرفعه: لاتەنىشتم دادەنیم، و بەناوى تو بەرزى دەكەمەوە): واتا لاشەم دانانىم وېھەر زەھى ناكەمەوە لەسەر زەھى مەگەر لەگەل ھېتىان وياكىردىنە ناوى تو نەبىت. (إن أمسكت نفسى فارحمنا: ئەگەر گيانى منت گرتەوە لە لاي خوت -بِرَوْحَمَتْ كىيشا-؛ ئەوا بِرَحْمَى پىيىكە): واتا ئەگەر لە كاتى خەوتىدا مردم؛ بِرَحْمَى پىيىكە. (إن أرسلتها:

وئهگەر بەرىشت دا -بِرَحْمَتِنَّهُ كىشا-) : واتا ئەگەر لە كاتى خەوتىدا نەمردم ودىسانەوە ژيانىت پىيەخشىم. (فاحفظلەر بما تحفظ به عبادك الصالحين:ئوا بىپارىزە بەوهى بەندە چاكەكانتى پىن دەپارىزىت): واتا من ورۇح بىپارىزە بە ھەرشتىك كە بەندەكانتى پىن دەپارىزىت، ئەمېش بە پاراستنى لە ھەموو تاوان وگوناھ وشەر وزيانىك، ھەروەكو -صلى الله عليه وسلم- دەفرمۇيت: (احفظ الله يحفظك) واتە: (تۆ سنورەكاني خودا بىپارىزە -واجبه كان ئەنجامىدە وله حەرامەكان دوور بکەرەوە-؛ ئەوا خودايىش تۆ دەپارىزىت)، ئەم پاراستىنى لەم فەرمۇدەيە باسکراوه پاراستىنىكى گشتىيە بۆيە باسى بەندە چاكەكانتى خودا كراوه چونكە پاراستنى تەواوى خودا بۆ بەندە پاش ئەو دەبىت كە بەندە چاك دەبىت وله سەر بىنگەي ىراست پابەند دەبىت، بۆيە ئەوانەي سنورەكاني خودا ناپارىزىن وېشتىگۈنى دەخەن؛ ئەوا پاراستىنەيان دەستناكەۋىت كە خودا دەبىخشىت بە ئەولياكانى (دۆستانى)، بەلام ئەگەر ئەم زىكىرە بخوينىت ئەوا لهوھىيە شىيىك لەو پاراستىنە بەدەست بھىنېت.

<https://sunnah.global/hadeeth/ku/show/6034>

النّجَاةُ الْخَيْرِيَّةُ
ALNAJAT CHARITY

